סב: הכונס פרק ששי בבא קמא

פסולה כסוכה וכמבוי. מימה דהוה ליה למימר ימעט כדאמרי׳ גרים מסכת סוכה (דף ג.) מנוי דרכנן תני מקנתא וי״ל משום דנעי למימר כסוכה נקט לשון פסולה מי נמי לפי שהיה צריך להאריך בלשון ולומר יכנה וימעט וימזור וילליק דלמעטו כמו שהיא מודלקת לא פני כדאמרינן בפ׳ במה מדליקין (שבת דף כב:) הדליקה בפיס והוליאה בחוץ לא עשה ולא כלום והכא נמי לא שנא:

הדרן עלך הכונס

מרובה. מי קתני אין בין כו׳. משמע הכא היכא דתני אין בין לא שייך למימר תנא ושייר והקשה הר״י מאורליי״ם מהא דתנן בפ״ק דמגילה (דף ח. ושם ד״ה אין) אין בין גדרים לנדבות אלא שהגדרים מיב בגאריותן ונדבות אינו מיב בגאריותן ואכתי הא איכא שהנדבה בגאה מן המעשר ונדר שהוא דבר שבמוכה אין בגאה אלא מן המולין כדתנן בהמודה (מנחות ד׳ פא.) וי״ל דהתם לא בא לשנות כל ענין שנדר ונדבה חלוקים זה מזה אלא בא לומר שאין חיוב הבאה בזה יותר מבזה אלא אחריות אבל לענין כל מאחר זה חה שוין וכן אין בין שבת ליום הכפורים לא איירי לכל דברים שביניהם כגון איסור אכילה וכן אין בין י״ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד לא איירי בחומר שבשניהם כגון לאו ומיתה אלא בדבר האסור או מותר לעשות בהן ועוד י״ל דהך משנה דמגילה שהיה במסכת קנים (פ״א מ״א) גבי עולת העוף ועולה בין גדר בין נדבה אין בגאה מן המעשר בין דאין בה אכילת אדם כדדרים בקיפרי בפ׳ עשר תעשר מ״ל ואכלת ושמחת שמחה שיש בה אכילה יצאו עולות שאין עמהן אכילה ואין להאריך כאן יותר[1]:

מרובה קתני תנא ושייר. לשון דאשון דמייתי סייעתא לא נעי למימר דשייר דסבר ההוא לישנא דבין דקתני מרובה אין לומר שייר כמו שאין בין וכן משמע הלשון דקאמר לישנא בתרא מי קתני אין בין מרובה קתני משמע שהמילה היה שכור דמרובה הוי כמו אין בין וא״ת ומאי שייר דהאי שייר וי״ל דשייר טעונת גנב באביה דדרים לקמן רבי יוחנן דמשלם כפל ואי טעין טעונת גנב בפקדון לא משלם ארבעה וחמשה בטבח ומכר הכי נמי טוען טעונת גנב באביה ועוד שמשייר שוטף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו לא משלם ארבעה וחמשה כדאמר לקמן בפירקין (דף פח:) ועוד יש מפרשים דאין לחוש הכא אם אינו משייר כי אם דבר אחד כיון דלא נחת למיינא אלא דגלי לן שיש ריבוי בכפל מארבעה וחמשה:

יצאו קרקעות כו׳. וא״ת כיון דאמעיטו משבועה כדאמרינן בפרק הזהב (ב״מ ד׳ מ:) תיפוק ליה דאין בהם כפל בטוען טעונת גנב דלא משלם אלא בשבועה כדאמרינן לקמן בשמעתין וליכא למימר דאמטרך לקופץ ונשבע דבהגזל קמא (לקמן ד׳ קו.) מוכח דלא משלם אא״כ ב״ד משביעין אותו וי״ל דאמטרך להיכא דנשבע ע״י גלגול כדתנן (קדושין ד׳ כו.) זוקקין הנכסים שיש להם אחריות עם הנכסים כו׳ לישבע עליהן ומיהו לפי מאי דמסקינן לקמן האי כל ריבוי הוא מדלא כתיב הני פרטי גבי כסף וכלים וס״ל דבכפל ובשבועה הכל אחד ניחא דליכא אלא חד קרא לתרוייהו וא״ת וגניבה בקרקע הימי שייכא וי״ל בשביג גנבו ג״כ בתחוכר לקרקע כי ההיא דר׳ גפנים טעונות וטוען שגנבו לו ה׳ ומצא שהוא גנבם (שבועות ד׳ מב:): **יצאו** שטרות. ואם תאמר למה לי קרא למעט מכפל והא אפי׳ אכלו בידים לא משלם קרן למאן דלא דאין דגרמי ואפי׳ מאן דדאין לא הוי אלא מדרבנן כדפרישית בסוף [הפרה] (ד׳ מה. ד״ה תמורו) וי״ל כיון דאי איתיה לשטר בעין חייב להחזיר [1](משלם) פלגא דעתך דכשמחזיר [2](משלם) [3](מחזיר) הכפל עמו: דעהו

מתני׳ גן. אשטנגי״ל: **גמ׳ למעלה מעשרים אמה.** לא חזו לה אינשי ולא מפרסם ניסא ואתן לפרסומי ניסא בעינן:

הדרן עלך הכונס

מרובה. אין הגונב אחר הגנב כו׳. לכתיב[2] וגונב מכית האיש ולא מכית הגנב: **גמ׳ כטוען טענת גנב.** גנב בא וגנבו ודרשינן לקמן בשמעתין[3] דחייבו רחמנא כפילא אם נשבע ונמצא שקרן: **לא קפני.** אלמא נהגי ד׳ וה׳ בטוען טענת גנב אם טבח ומכר: **מי קפני אין כין.** דהוי דוקא ולא שייר מידי: **קפני.** קלת דברים שזו מרובה על זו ושייר: **שפוקשו לקרקעות.** דכתיב והתנחלתם אותם וגו׳ (ויקרא כה): **אין גופן ממון.** אלא גורמין לגבות ממון: דהא

מתני׳ [4]אגין שיצא מתחת הפטיש והזיק חייב [5]גמל שהיה טעון פשתן ועבר ברשות הרבים ונכנס פשתנו לתוך החנות ודלקו בנרו של חנוני והדליק את הבירה בעל גמל חייב [6]הניח חנוני נרו מבחוץ [7] החנוני חייב [8]רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור: גמ׳ [9]אמר רבינא משמיה דרבא ש״מ מדרבי יהודה נר חנוכה [10]מצוה להניחה בתוך עשרה דאי סלקא דעתך למעלה מעשרה אמאי אמר ר׳ יהודה נר חנוכה פטור לימא ליה הוה ליה לאנוחה למעלה מגמל ורוכבו אלא לאו ש״מ מצוה להניחה בתוך עשרה אמרי לא לעולם אימא לך אפי׳ למעלה מעשרה מאי אמרת אבעי לך לאנוחה למעלה מגמל ורוכבו כיון דבמצוה קא עסיק כולי האי לא אטרחוה רבנן [11]אמר רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום [12]נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי:

הדרן עלך הכונס

מרובה מדת תשלומי כפל ממדת תשלומי ארבעה וחמשה [1]ושמדת תשלומי כפל נוהגת בין בדבר שיש בו רוח חיים ובין בדבר שאין בו רוח חיים [2]ומדת תשלומי ארבעה וחמשה אינה נוהגת אלא בשור ושה בלבד שנאמר [3]כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו וגו׳ [4][5]אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל [6]ולא הטובח ולא המוכר אחר הגנב משלם תשלומי ארבעה וחמשה: **גמ׳** ואילו מדת תשלומי כפל נוהגת בין בגנב בין בטוען טענת גנב ומדת תשלומי ארבעה וחמשה אינה נוהגת אלא בגנב בלבד לא קתני מסייע ליה לרבי חייא בר אבא [7]דא״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן [8]הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה איכא דאמרי לימא מסייע ליה לרבי חייא בר אבא דא״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מי קתני אין בין מרובה קתני [9]תנא ושייר: שמדת תשלומי כפל נוהגת כו׳: מנה״מ דת״ר [10][11]על כל דבר פשע כלל על שור על חמור על שה ועל שלמה פרט על כל אבידה חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט [12]מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון אף כל דבר המטלטל וגופו ממון [13]יצאו קרקעות שאינן מטלטלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות שאף על פי שמטלטלין אין גופן ממון יצא הקדש רעהו כתיב אי מה הפרט מפורש דבר שנבלתו מטמא במגע ובמשא אף כל דבר שנבלתו מטמא במגע ובמשא אבל עופות לא ומי מצית אמרת הכי והא שלמה כתיב אמרי אנן בבעלי חיים קאמרינן אימא בבעלי חיים דבר שנבלתו מטמא במגע ובמשא אין דבר שאין נבלתו מטמא במגע ובמשא לא דהא

עין משפט נר מצוה

עז א מיי׳ פ״ו מהלי׳ מוכל ומזיק הלי׳ יא טוש״ע ח״מ סי׳ שפד סעי׳ כ:
עח ב ג מיי׳ פי״ד מהלי׳ נזקי ממון הלי׳ יג סמג עשין סט טוש״ע ח״מ סי׳ תיח סעי׳ יב:
עט ד מיי׳ שם טוש״ע ח״מ סי׳ תרעא סעי׳ ו:
פ ה מיי׳ פ״ד מהלי׳ מטנה הלכה ז סמג עשין מד טי׳ ה טוש״ע שם:
א ו ז מיי׳ פ״ח מהלי׳ גניבה הלי׳ ו:
ב ח ט מיי׳ שם הלי׳ ח סמג עשין מא טוש״ע סי׳ שנ:
ג י מיי׳ פ״ד שם הלי׳ ט סמג שם טוש״ע סי׳ שנ:
ד כ ל מיי׳ שם פ״ב הלי׳ ח והלי׳ כ טוש״ע סי׳ שנ:

מוסף רש״י

בין. ליקח, אשטינגל״ש (שבת כא:) הוצאת מן הכתל כשהפטיש מכה עליו (ב״ב כו:) **פטיש.** קורנס גדול של נפחים (שבת כא:). **את הבירה.** בית גדול (לעיל כב.). **בעל גמל חייב.** אלא סיה לו לסגדל בהבילתו שבתגם לגנות (שבת כא:). **בנר חנוכה פטור.** חטוי, אברשות פרטוס מטה אינה שם (שם) שמטיה הבאה בדברים הרבים (פרטומי ניסא (לעיל כב.). **למעלה מעשרים אמה פסולה.** אלא שלמה בה מעלה מכי אמה ליכא פרטומי ניסא (שבת כ.). **כסוכה וכמבוי.** תנן נהו בהדיא בעירובין (כ.) ומסכת סוכה (כ.) דפסולי (שבת כב.).

הדרן עלך הכונס

משלם תשלומי ארבעה וחמשה. כגנב עצמו, דנפקא ליה מגנב הגנב (לקמן סג:). **על כל דבר פשע.** פיסיה דקרא דאתמי בטוען טענת גנב לא בגנב עצמו (ב״מ נו:).

מסורת הש״ס

[1] (ב״ב כו. שבת כח:), [2] (לעיל כב. שבת כח:), [3] (לעיל ב., ד) (שבת כח:), [4] שבת כח:, [5] (לקמן סט: ועי׳ תוס׳ לקמן סו: ד״ה אין), [6] (לקמן סג: קו:), [7] (סוכה מד. ועי״ן), [8] כ״מ מ: שבועות מב:, [9] (לקמן קח:), [10] (שמות כב), [11] (דף סג:), [12] (עי׳ תוס׳ מגילה ח. ד״ה אמאי ותוס׳ תענית יג: ד״ה מאי), [13] כ״מ.

תורה אור השלם

1. כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה: שמות כא לז
2. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה עַל שַׂלְמָה עַל כָּל אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְּבַר שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעֻן אֱלֹהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ: שמות כב ח

גליון הש״ס

מתני׳ החנוני חייב. עיין לעיל דף מ ע״ב תוס׳ ד״ה ה״נ אמאי:

לעזי רש״י

אשטנגי״ל [אישטינגיל״א]. ניצוץ.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com